

M E M O

Aan: leden van de gemeenteraad

Van: Y. Haitsma

Datum: 17 december 2018

Onderwerp: documentatie Alliantie en lumpsum financiering

Geachte leden van de raad,

In uw vergadering van 12 december jl. heeft u gevraagd om extra informatie over lumpsum financiering en voorbeelden van gemeenten die hier al mee werken. Hieronder vindt u, op hoofdlijnen, de gevraagde uitwerking.

Bijgevoegd vindt u een aantal documenten die inzicht geven in resultaatgerichte bekostiging van zorg. In deze documenten wordt de term populatiebekostiging gebruikt. In het Koersdocument en in de ontwerp uitwerkingsnota alliantie wordt doorgaans gesproken van een lumpsum financiering.

Lumpsum financiering

Bij lumpsum financiering wordt de opdracht om ondersteuning te bieden uitgevoerd tegen een vooraf vastgesteld bedrag. De gemeente bepaalt het 'wat' (de omvang en inhoud van de opdracht), de aanbieder bepaalt het 'hoe' (de manier waarop de opdracht wordt uitgevoerd, binnen de door de gemeente gegeven kaders).. Door deze werkwijze wordt de financiële prikkel verlegd van maximale productie naar maximale efficiëntie en doen wat nodig is. De verwachting is tevens dat dit leidt tot een nauwere samenwerking tussen verschillende zorgorganisaties en de sociale basis, waarbij voor de inwoner meer maatwerk geleverd kan worden. Door de nauwere samenwerking en het versterken van de sociale basis kan er makkelijker worden afgeschaald.

Een risico van een lumpsum financiering kan zijn dat een aanbieder onderpresteert, zowel in volume als in kwaliteit. De gemeente kan dit risico ondervangen door in het bestek en in het contract eisen te stellen aan kwaliteit, cliënttevredenheid, productie en het bereiken van inwoners en doelgroepen of andere prestatie-indicatoren.

Een belangrijke voorwaarde voor lumpsum financiering is dat de gemeente een reëel budget ter beschikking stelt aan de aanbieder. Dit betekent dat er bij het bepalen van het budget onder andere rekening wordt gehouden met onder andere de huidige populatie, de omvang van de huidige ondersteuning die geleverd wordt, demografische ontwikkelingen en reële tarieven (o.b.v. de geldende CAO). Aanpassingen zijn enkel mogelijk wanneer door onvoorziene omstandigheden het takenpakket van de alliantie wijzigt. Hierbij valt te denken aan wetswijzigingen waardoor doelgroepen (en budgetten) worden

toegevoegd aan de Wmo, zoals de verwachte decentralisatie van beschermd wonen in 2021.

Het budget wordt geacht toereikend te zijn. Deze grens is hard. De aanbieder moet het overschrijden van deze grens als een groot risico zien en koste wat kost willen voorkomen.

Door over te gaan op lumpsum financiering wordt de negatieve prikkel van P*Q financiering uit het systeem gehaald. Bij P*Q financiering wordt de aanbieder gefinancierd op basis van de geleverde zorg (aantal uren of dagdelen) tegen een vooraf bepaald tarief. Deze systematiek kent het risico dat aanbieders er vooral op gericht zijn om zoveel mogelijk uren in te zetten over een zo lang mogelijke periode. Dit wordt gecombineerd met hoge administratieve lasten omdat er per maand per cliënt gefactureerd dient te worden en er per cliënt een beschikking dient te worden afgegeven.

Landelijke voorbeelden

Er is een aantal gemeenten die al op deze manier inkoopt. De belangrijkste voorbeelden hiervan zijn:

Alphen aan den Rijn

De gemeente Alphen werkt met één gebied en één aanbieder. Zij werken met zoveel mogelijk algemene voorzieningen en zo weinig mogelijk maatwerkvoorzieningen. Uit de eerste evaluatie blijkt dat er meer samenwerking is tussen partijen, dat er meer wordt afgeschaald en dat er minder administratieve lasten zijn.

Utrecht

De gemeente Utrecht werkt met twee uitvoeringsorganisaties: een voor Wmo en een andere voor Jeugd. Zij werken in 18 buurtteams, lumpsum gefinancierd. De buurtteams doen de intake, bepalen welke ondersteuning nodig is en bieden zelf ondersteuning vanuit algemene voorzieningen. Er worden zoveel mogelijk algemene voorzieningen ingezet. Wanneer nodig kan er een maatwerkvoorziening ingezet worden. Hiervoor is geen extra indicatieproces nodig (zoveel mogelijk beschikkingsvrij). De maatwerkvoorzieningen worden uitgevoerd door tweedelijns partijen die ook gezamenlijk een lumpsum ontvangen.

Groningen

De gemeente Groningen start per 1 januari 2019 met een Gebieds Ondersteunings Netwerk (GON). In Groningen wordt gewerkt met 4 gebieden. Wij Groningen (vergelijkbaar met Amaryllis) blijft bestaan en verstrekt de beschikkingen en biedt zelf lichte ondersteuning. Het GON gaat ondersteunen op de terreinen van dagbesteding, thuisondersteuning en sociale activering (participatie). Er wordt veel administratie vereist tussen het GON en Wij Groningen. In het contract met de hoofdaanbieders is vastgelegd dat zij een aantal sociale basis-partijen verplicht moeten inschakelen en financieren voor ten minste hetzelfde bedrag als voorheen aan subsidie werd verleend. Dit om voor deze partijen een comfortabele overgang te realiseren naar de nieuwe situatie.

Omdat dit systeem nog niet in werking is getreden, is er nog geen duidelijkheid te geven over de mate waarin het nieuwe construct aansluit bij de gemeentelijke ambities.

Emmen

De gemeente Emmen werkt vanaf 2017 met een lumpsum financiering. Er zijn in de gemeente Emmen 6 gebieden onderscheiden, met verschillende (hoofd)aanbieders. Het gaat om ondersteuning op het terrein van huishoudelijke hulp en begeleiding. De toegang (intake en beschikken) wordt door een aparte organisatie uitgevoerd: de Toegang. De uitvoering vindt plaats door de gecontracteerde partijen middels de lumpsum financiering.

Vergelijkbaarheid

Zoals uit bovenstaande voorbeelden blijkt, maakt iedere gemeente eigen keuzes in hoe zij het werken met een lumpsum in het sociaal domein vormgeeft. Deze keuzes verschillen zowel in takenpakket (met of zonder participatie en Jeugd, met of zonder huishoudelijke hulp) als in manier van organiseren (1^e en 2^e lijns ondersteuning samengevoegd of juist apart van elkaar georganiseerd) als in manier van sturen. Er zijn verschillen in hoe groot de opdracht is (grootte van het takenpakket) en hoe strak de gemeente stuurt (veel ruimte bieden aan de aanbieders versus meer sturen en controleren). Hoewel de vorm (het systeem) van werken met een lumpsum dus bij deze gemeenten vergelijkbaar is, maken de inhoudelijke keuzes dat de uiteindelijke uitwerking zeer verschillend is.